

dette skulle vi gjøre for at forsinke det Tidspunkt, da den vil opløse sig; vi kunne kun bevare den ved at give større Frihed efterhaanden, og derfor mener jeg, at den foreliggende Sag kan fortjene at undergives en nærmere Prøvelse. Dermed vil jeg dog ikke have sagt, at jeg bestemt vil stemme for en saadan Lov som den, der nu foreligger.

Lehmann: Jeg troer, at hvadenten den ærede Forslagsstiller havde berørt eller ikke berørt det særlige Factum, der har tilbraget sig den almindelige Opmærksomhed, og hvadenten han heri har handlet klogt eller ikke klogt, vilde dog intet Menneſte have været i Tvivl om den øiensynlige Forbindelse, der er imellem Forslaget i § 1 og dette Factum. For mig idetmindste har det ikke været tvivlsomt, at denne Lov, forsaavidt § 1 angaaer, virkelig er en Leilighedslov. Jeg skal imidlertid følge vor høitærede Formands Raad om ikke at gaae ind derpaa, og jeg skal altsaa indskrænke mig til at henholde mig til, hvad en æret kjøbenhavnst Rigsdagsmand (Krieger) derom har udtalt, og kun bemærke, at der efter min Mening ikke er mindste Logik i paa Grund af Ytringer paa Rigsdagen, paa Grund af en politisk Virksomhed, som ikke staaer i fjerneste Forbindelse med kirkelige Spørgsmaal eller med Vedkommendes kirkelige Virksomhed, at træffe Foranstaltninger, der ikke berøre hans politiske Stilling, hans Virksomhed i Rigsdagen, men ene og alene det, hvorimod man ikke har Noget at indvende, nemlig hans kirkelige Stilling. Deri er der ikke Mening skabt. Leiligheden er altsaa meget nærliggende; det staaer aldeles klart, at det er et enkelt isoleret Tilfælde, fremkaldt ved en Foranledning, som jeg i højeste Grad fordommer, som her skulde afhjælpes ved denne Lov, og i saa Henseende kan jeg henholde mig til, hvad der derom er sagt. Det er nemlig vel ganske vist, at Spørgsmaalet ogsaa kan faae en vis Anvendelse med Hensyn til Capellaner, men forsaavidt er det af en meget underordnet Betydning, og endnu mindre Vægt kan jeg lægge paa den Omstændighed, at der allerede dengang, da Loven om Sognebaands Løsning var under Behandling, af Enkelte blev ytret, at deres Døtter gif saa og saa vidt; thi det er Noget, der finder Sted

under Debatten om enhver Lov, at der er stor Forskjel baade i Motiverne og i de Consequenser, hvortil man vil føre Sagen; men ogsaa deri kan jeg ganske henholde mig til min ærede Nabo (Krieger), naar han har ytret, at, hvad Loven har villet, det har den sagt. Jeg skal dog endnu herved bemærke, at det ingenlunde var saa, at der var Eenstemmighed tilstede i Folkerepresentationen, som kun nøiedes med at faae et vist Maal gennemført, fordi den ubsøgte over dette ikke kunde faae Regjeringen med; nei, i selve Representationen var der den største Meningsforskjellighed om Loven, der var meget stærkere modsatte Anstuelser mellem dem, der foresøgte Loven, og et meget betydeligt Antal Medlemmer — og det høit kompetente Medlemmer —, end der nu er mellem dem, der ere fremkomne med disse Døtter, og dem, der ikke ville gaae videre, end vi alt ere. Det er altsaa Stillingen, og i saa Henseende er det altsaa ganske vist, at, ligesom det maa ansees som givet ved denne Lov, at der indenfor Folkekirken er indrømmet Individet Ret til at holde sig til en anden Præst end den, der er beſtillet for den Menighed, hvori han boer, saaledes er det ogsaa flaaet fast — og det er Noget, der dengang med største Ethyrke blev gjort gjældende —, at man ikke vilde gaae saa vidt, at man — hvad der consequent ligger i Dhr.s Forslag, thi det er dog ikke en Lov for Ryslinge, der her er bragt i Forslag — vilde have dobbelt Besætning af Præster i alle Sogne; med andre Ord, der blev paa det Bestemteste afdæret imod — og der er ingen Tvivl om, at disse Betragtninger havde stor Indflydelse paa den Begrændsning, som Loven fastsatte, — at komme ind paa Noget, der lignede Næringsfrihed og fri Concurrence i de kirkelige Forhold; og det blev fremhævet, at dette sikkert vilde fremmane den hele Hærskare af Embedsaspiranter, som ikke have Embede, altsaa fremmane en Tingenes Tilstand, hvori det ingenlunde blot var kirkelige Grunde og kirkelige Betragtninger, der vilde gjøre sig gjældende, men ogsaa den Slags Betragtninger, som jeg troer ere tilstrækkeligt betegnede, ved at nævne Ordet Næringsfrihed; det maatte beſrygtes, at der derved vilde fremkaldes en Bevægelse, der vilde være dobbelt uhyggelig,